

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

والنتین کاتاسونوف* (Valentin KATASONOV)

برگردان از: ا. م. شیر

۰۸ اپریل ۲۰۲۱

«پنجشنبه سیاه» جدید در پیش است

اقدامات به عمل آمده برای محدود کردن زندگی مردم و عملکرد بنگاه‌های اقتصادی به بهانه بیماری همهگیر، ضربات شدیدی بر اقتصاد تقریباً همه کشورها وارد کرده است.

بنا به تخمین صندوق بین‌المللی پول، سال گذشته تولید ناخالص داخلی جهانی ۵/۳٪ کاهش یافت. در همین حال، تولید ناخالص داخلی چین با افزایش همراه بود، اگرچه رشد متوسط آن فقط ۳/۲٪ را نشان می‌داد، اما اقتصاد امریکا به قلمرو منفی رفت و تولید ناخالص داخلی آن در طول سال ۵/۳٪ کاهش یافت.

سقوط اقتصاد ایالات متحده امریکا با رشد سریع بازار مالی (سهام) همراه شد. خود این یک ناهنجاری بود.

فایننشال تایمز در تاریخ ۲۹ مارچ مقاله‌ای زیر عنوان «قوی‌ترین رشد بهبودی سهام وال استریت از سال ۱۹۳۶»، منتشر کرد. این مقاله شامل ارزیابی تحلیلیگران دویچه بانک از وضعیت بازار سهام ایالات متحده بود. شاخص سهام اس اند پی ۵۰۰ (S&P 500) ایالات متحده در مدت ۱۲ ماه، از ۲۳ مارچ ۲۰۲۰ به میزان ۹/۷۴٪ جهش کرد. این بالاترین رشد سالانه از سال ۱۹۳۶ بود. از ابتدای ماه مارچ سال گذشته که در ایالات متحده امریکا قرنطینه برقرار نمودند، شاخص‌های سهام به سرعت افت کردند. این روند در ۲۳ مارچ ۲۰۲۰ متوقف گردید. علت آن اظهارات پرتب و تاب دونالد ترامپ رئیس جمهور، کنگره، خزانه‌داری و فدرال رزرو امریکا بود. در همان ماه، کنگره امریکا یک بسته حمایتی به مبلغ ۲/۲ تریلیون دالری برای مشاغل و شهروندان امریکایی تصویب کرد. فدرال رزرو نرخ پایه خود را به ۲۵/۰٪ کاهش داد و ماشین چاپ را با ظرفیت کامل به کار انداخت.

برای نخستین بار در تمام تاریخ بیش از صد ساله فدرال رزرو ایالات متحده امریکا، بانک مرکزی امریکا به مشارکت در خرید اوراق بهادار شروع کرد. سازوکار خرید مکارانه طراحی شد: در ترازنامه فدرال رزرو چنین اوراق بهادار در نظر گرفته نمی‌شود. شرکت‌های خاص «Special Purpose Vehicles» (ابزار هدف خاص)، که سرمایه آن‌ها به حساب خزانه‌داری امریکا تأمین گردید، راهاندازی شدند و بانک فدرال برای سرپا نگه داشتن کمپانی‌های امریکایی، به شرکت‌های SPV که وارد بازار مالی شده و اوراق بهادار شرکت‌ها را خریداری می‌کردند، وام‌هائی پرداخت کرد. شرکت‌کننده دیگری در این طرح ظاهر شد. شرکت سرمایه‌گذاری بلاک‌راک (BlackRock)، بزرگترین شرکت مدیریت دارائی جهان. مقامات امریکا با آن قرارداد بستند تا بلاک‌راک دارائی‌های شرکت‌های خاص را مدیریت نماید.

شرکت خصوصی به این ترتیب اختیار مدیریت پول دولت را به دست گرفت. بهار سال گذشته مدیریت مالی سه جانبه فدرال رزرو - خزانه داری - بلکراک شکل گرفت و به دمیدن بر حبابها در بازار سهام ایالات متحده شروع کرد. سرمایه‌بازاری شرکت‌های فن‌آوری ارتباطات امریکائی به خصوص به سرعت رشد کردند. کمپانی اپل تقریباً یک تریلیون دلار افزایش یافت، قیمت نویدیا (Nvidia) دو برابر شد. کمپانی تسلا با افزایش تقریباً ۹ برابری قیمت، رکورد زد.

دلیل اصلی این «معجزات» در بازار بورس اوراق بهادار این است که سرمایه‌بازاری گروه «منتخب» شرکت‌های امریکائی را که با کمک آنها قرار است بازسازی بزرگ انجام شود، مدیریت سه جانبه فدرال رزرو - خزانه داری - بلکراک به طور هدفمندانه هدایت می‌کند.

چندی پیش کنگره امریکا یک بسته حمایتی به مبلغ ۱/۹ تریلیون دلار برای کمک به اقتصاد و شهروندان امریکا تصویب کرد. رئیس جمهور ایالات متحده در تاریخ ۳۱ مارچ، طرحی را برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد به ارزش ۲/۲ تریلیون دلار دیگر که برای ۸ سال (تا سال ۲۰۳۰) برنامه‌ریزی شده، ارائه داد. این طرح شامل اقداماتی برای بازسازی زیرساخت‌های جاده‌ئی، سرمایه‌گذاری در زمینه علوم، اینترنت پرسرعت، انرژی سبز، گسترش برنامه‌های کمک‌های پزشکی و اجتماعی برای امریکایی‌ها و موارد دیگر می‌باشد. افزایش مالیات پیش‌بینی شده، اما با توجه به این که نمی‌تواند هزینه‌های اضافی را به طور کامل پوشش دهد، بدهی دولت همچنان به رشد خود ادامه خواهد داد.

بسیاری از کارشناسان امریکائی معتقدند که «طاعون» در حال نزدیک شدن به آخر خط است. در حال حاضر ارزیابی‌های خوش‌بینانه حاکی از توسعه اقتصاد امریکا در میان مدت به عمل می‌آید. دفتر بودجه کنگره امریکا در ماه فبروری اعلام کرد، که تولید ناخالص داخلی این کشور امسال ۳/۷ درصد رشد خواهد کرد. آن‌ها می‌گویند که اقتصاد امریکا از نظر رشد از اقتصاد چین سبقت خواهد گرفت.

من با این خوش‌بینی موافق نیستم. این تصویر با وضعیت ایالات متحده در سال ۱۹۲۸ و نیمه اول سال ۱۹۲۹ شباهت زیادی دارد. امریکای آن زمان به دو قسمت تقسیم شد. همه علائم رکود اقتصادی در دنیای اقتصاد واقعی مشهود بود. رشد تولیدات صنعتی و کشاورزی متوقف گردید و در بعضی جاها کاهش یافت. نشانه‌های انباشت تولید مشاهده شد. تعداد ورشکستگی‌ها بالاتر از حد متوسط بود. و در بازار سهام ایالات متحده هیجان حکمرانی می‌کرد، تمایلات صعود (بازی صعود) در همه جا مشاهده می‌شد، پول بیشتر و بیشتر به بورس سهام سرازیر می‌گردید (بخش قابل توجهی از همان اقتصاد واقعی، به گرسنگی پولی محکوم شد). جشن بورس در ۲۴ اکتوبر ۱۹۲۹ («پنجشنبه سیاه») ناگهان پایان یافت و بعد همه چیز در مسیر سراسیمه قرار گرفت.

البته، وضعیت امروز با اواخر دهه ۱۹۲۰ شباهت کامل ندارد. در امریکای آن زمان استاندارد طلا وجود داشت، یعنی بانک مرکزی امریکا نمی‌توانست به مقدار دلخواه خود دلار چاپ کند و خزانه‌داری به خود اجازه نمی‌داد در بدهی زندگی کند، محدودیت‌های شدیدی در میزان کسری بودجه و میزان استقراض دولت وجود داشت. امروز چنین محدودیت‌هایی وجود ندارد.

در پایان قرن بیستم اعتقاد بر این بود که سرمایه بازار یک شرکت نباید از حد سود تقریبی شرکت طی ده سال فراتر رود. این معیار ایمنی نانوشته، راهنمای عمل سرمایه‌گذاران عاقل بود. شرکت امریکائی «فکت‌ست» (FactSet) محاسبه کرده که طی ۲۰ سال گذشته، این نسبت برای شرکت‌های امریکائی پذیرفته شده در بورس سهام، تقریباً دو برابر بیشتر از استاندارد مذکور است. سهام کمپانی‌های بخش فن‌آوری ارتباطات ۲۵ برابر گران‌تر از سود خالص مورد انتظار از هر سهم، خرید و فروش می‌شود. این را نیز چیز دیگری جز بازی با آتش نمی‌توان نامید.

امریکا «پنجشنبه سیاه» جدیدی در پیش دارد. ظن و گمان‌ها در این باره گسترش می‌یابد که برای افرادی بسیار لازم است تا امریکا به عنوان یک ابرقدرت از نقشه جهان محو شود. چنین حدسی را به موقع خود ژاک آتالی، پاتریک بیوکنن، ساموئل هانتینگتون ابراز داشتند.

* - پرفسور، دکتر علوم اقتصادی، مدیر مرکز پژوهش‌های «شاراپوف» روسیه پژوهشگر مسائل پشت صحنه
۱۸ فروردین- حمل ۱۴۰۰

منبع:

<http://www.sovross.ru/articles/2105/51609>